

Til kontrollutvalget i Nesna kommune

Sandnessjøen 13.02.2024

Saksbehandler:
Sekretariatsleder
Tobias Langseth

SAK 04/2024: FORVALTNINGSREVISJON/EIERSKAPSKONTROLL FREMOVER

Innledning og bakgrunn

Utgangspunktet er fremdeles plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Jf. appendiks 2. Kontrollutvalget har fått fullmakt til å foreta endringer. Dermed er det mulig å avvike fra plan for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll, dersom det fremstår som formålstjenlig. Ressurshensyn tilsier at det er hensiktsmessig å utarbeide å foreta bestilling av et nytt prosjekt tidlig inneværende år. Endelig planverk for valgperioden 2023–2027 vil foreligge tidligst medio 2024.

Sekretariatets vurderinger

Det anbefales i første omgang å prioritere gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til kommunens internkontroll.

Kapittel 25 i gjeldende kommunelov trådte i kraft 1. januar 2021. Frem til dette tidspunktet gjaldt overgangreglene om internkontroll i § 31-3.

Kommuneloven slår i § 25-1 første ledd fast at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges, og at kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen. Det følger videre av samme bestemmelse annet ledd at internkontrollen skal være systematisk og tilpasses den kommunale virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Tredje ledd oppstiller spesifikke minimumskrav til internkontrollens substansielle innhold – blant annet at den skal kunne dokumenteres i nødvendig form og omfang og gi en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering. Kravet om at arbeidet skal være systematisk gjelder alle deler av internkontrollen, noe som innebærer at det ikke er tilstrekkelig med en mer tilfeldig og hendelsesbasert internkontroll.

§ 25-2 oppstiller et krav om internkontrollrapport til kommunestyret minst en gang pr. år. Det skal samtidig rapporteres om resultater fra statlige tilsyn. Kommunene kan selv fastsette rapporteringsrutiner som er mer omfattende, og stille nærmere krav til form og innhold i slike rapporter. Kommunestyret kan også fastsette at rapportering utover lovens minstekrav skal skje til et annet folkevalgt organ enn kommunestyret.

Etterlevelse av bestemmelsene i kommuneloven kapittel 25 var også tema for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen i 2022 i flertallet av kommunene som deltar i det interkommunale samarbeidet om sekretariattjenester til kontrollutvalgene på søndre og ytre Helgeland.

God internkontroll vil kunne bidra til redusert risiko for uønskede hendelser, økt kvalitet på informasjon og rapportering samt at kommunen oppnår sine mål.

Oppsummering og avslutning

Revisjon Midt-Norge har utarbeidet et prosjektutviklingsnotat [jf. vedlegg 2].

Som illustrasjon på hvordan forvaltningsrevisjon av internkontroll kan være innrettet:

[Kvam herad 2019 internkontroll.pdf \(nkrf.no\)](#)

I vedlegg 1 finner du i tillegg et eksempel på et nylig gjennomført prosjekt i regi av RMN.

Det er tidligere gjennomført et forvaltningsrevisjonsprosjekt i Nesna kommune med problemstillinger knyttet til temaet internkontroll. Utdrag fra revisjonsrapport avlagt juni 2018:

På bakgrunn av revisjonens vurderinger vil Deloitte anbefale Nesna kommune å gjennomføre følgende tiltak:

- 1) Fordele ansvar og myndighet i organisasjonen på en tydelig måte, blant annet gjennom implementering av administrativt delegasjonsreglement og lederavtaler
- 2) Etablere en tydelig målstruktur i organisasjonen
- 3) Etablere system og rutiner for gjennomføring av risikokartlegginger og -vurderinger både på aggregert nivå og på operasjonelt nivå i kommunen
- 4) Sikre at det, basert på risikovurderinger, blir etablert rutiner for vesentlige arbeidsprosesser
- 5) Etablere system for å holde oversikt over kompetanse- og opplæringsbehov i organisasjonen
- 6) Etablere rutiner for ledelsens gjennomgang for å sikre overordnet oversikt over hvordan internkontrollen i kommunen fungerer
- 7) Sikre at alle avdelinger i kommunen tar i bruk kvalitetssystemet Compilo

Kontrollutvalget har fulgt opp status for internkontrollarbeidet i kommunen gjennom sak 30/2023 [møte 15.09.2023]. Begrunnelsen for fokusere på internkontroll atter en gang er a) bestemmelsene i kommunelovens kapittel 25 trådte i kraft 1. januar 2021 og b) større grad av klargjøring mht. hvilke forventninger som internkontroll i kommunesektoren bør innfri. For ordens skyld understrekes at ledelse og styring naturligvis er en disiplin som omfatter mer enn internkontroll, og at internkontrollen som det fremgår dessuten skal være tilpasset virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. En kommunes internkontrollsystem vil derfor i praksis kunne bestå av mer enn det som direkte kan avledes av kravene til kontroll i kommuneloven. Eksempelvis som følge av andre lovkrav eller internkontrolltiltak kommunen selv har initiert.

Generell informasjon om kommunal egenkontroll og internkontroll;

[Internkontroll i kommunene - KS](#)

[Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser - regjeringen.no](#)

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalget bestiller et forvaltningsrevisjonsprosjekt knyttet til temaet internkontroll. Utvalget ber om at Revisjon Midt-Norge utarbeider forslag til prosjektplan på basis av de signaler som fremkom, som legges frem for kontrollutvalget i egen sak.

Vedlegg –

1: Eksempel på forvaltningsrevisjon av internkontroll [Orkland kommune]

2: Prosjektutviklingsnotat utarbeidet av RMN

Appendiks 1 – Utdrag fra kommuneloven

§ 23-3. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

§ 23-4. Eierskapskontroll

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Appendiks 2 – Utdrag plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020–2024

Planen for forvaltningsrevisjon:

Nedenfor fremgår de områder/temaer som kontrollutvalget vurderer å være relevante for forvaltningsrevisjon. Antallet prosjekter som vil bli gjennomført i perioden avhenger av kontrollutvalgets budsjett, prosjektenes omfang og det faktiske behov for forvaltningsrevisjon som kontrollutvalget foretar en løpende vurdering av.

Forvaltningsrevisjoner som vurderes å ha høy prioritet:

Prosjekt 1: Kontroll og styring av driftsøkonomi

Har kommunen etablert et hensiktsmessig system for kontroll og styring av driftsøkonomien både på politisk og på administrativt nivå, og i hvilken grad etterlevs systemet?

Forvaltningsrevisjoner som vurderes å ha middels prioritet:

Prosjekt 1: Ivaretagelse av saksbehandlingstid, partsinteresser og klagerett

I hvilken grad etterlevs bestemmelsene om saksbehandlingstid, partsinteresser og klagerett, særlig for sårbare tjenester – eksempelvis innen barnevern, skole og helse-/omsorg?

Planen for eierskapskontroll:

Kontrollutvalget har for tiden ikke identifisert behov for å få gjennomført eierskapskontroll.

Kontrollutvalget fikk gjennomført en eierskapskontroll i 2007 av Helgeland Avfallsforedling IKS. Rapport fra eierskapskontrollen ble behandlet av kommunestyret i sak 6/07.

I sin oppfølging av de vedtatte anbefalingene som fulgte rapporten fra eierskapskontrollen, har KU fått bekreftet at kommunens administrasjon har utarbeidet en eierskapsmelding som ble vedtatt i kommunestyresak 8/16 den 20.04.2016.

Etter nærmere vurdering av den vedtatte eierskapsmeldingen, har kontrollutvalget meldt tilbake til kommunestyret at vedtatt eierskapsmelding bare i begrenset grad fungerer som styringsdokument for kommunens eierinteresser. På denne bakgrunn fattet kommunestyret følgende vedtak i sak 11/18:

«Kommunestyret ber administrasjonen ta initiativ til at det utarbeides styringsdokumenter som i tilstrekkelig grad setter kommunen i stand til å forvalte sine eierinteresser på forsvarlig måte.»

Ved oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 11/18 ovenfor, har kontrollutvalget fått bekreftet fra rådmannen at det ikke er utarbeidet styringsdokumenter utover eksisterende eierskapsmelding vedtatt 20.04.2016.

I stedet for å gjennomføre en ny eierskapskontroll, finner kontrollutvalget det derfor mer hensiktsmessig å følge opp rådmannens arbeid med å frembringe styringsdokumenter som i tilstrekkelig grad setter kommunen i stand til å forvalte sine eierinteresser på forsvarlig måte.